

Versos, cançons i diversions d'una altra època

CRÀ•TICA-MUSICAL. Una de les icones de l'humor televisiu de finals del segle passat, la igualadina Maria Dolors Bertran, més coneguda per **Lloll Bertran**, ha pujat a l'escenari del Kursaal per fer reviure al públic veterà els personatges de l'actriu, acompanyada dels versos del seu marit, **Celdoni Fonoll**.

La Lloll, caracteritzada de Vanessa, en el mateix espectacle en un format més petit Foto: Francesc Morata Solé

"La Lloll és la Lloll!", deuriem pensar molts dels espectadors del Kursaal que dimecres assistiren a l'espectacle *Versos, cançons i altres diversions* que la igualadina va oferir acompanyada del seu espòs i del pianista i cantant **Isaac Fonoll**.

La veritat és que fou un èxit rodí de públic, amb les entrades quasi exhaurides: un espectacle còmic que va sacsejar de rialles -sí, encara poden fer-ho- als avis i àvies que omplien el teatre en una sessió del cicle d'espectacles destinats específicament a la gent gran, patrocinat, òbviament, per l'Obra Social de la Caixa, ben lluent a les parets de la sala abans de començar el xou.

La Lloll és una icona de TV3 dels anys 80 i 90: una garantia de públic per a aquells que el que pretenen és omplir la sala al preu que sigui. Una hora i mitja d'entreteniment que el millor que aconseguí fou resseguir la mirada elegíaca, nostàlgica, d'una generació que mira enrere i veu la Lloll. El paradís perdut: la Vanessa i tants rostres rere els quals s'amaga ella, esbojarrada i sempre enèrgica, disposada a projectar esgarips que tothora travessaven com llances de seda.

A l'inici, l'espectacle prengué un dinamisme fervent gràcies a les entrades i sortides contínues de la Lloll i el seu marit, que no coincidien en cap moment, i amb un genial Isaac Fonoll tant en el piano com en la veu, molt aguda per a un home. Lloll i Fonoll, cadascú en el seu lloc: ella, histriònica, exagerada, acaparadora; ell, com volent fer de contrapunt, tímid, estàtic, somrient malgrat la solemnitat del seu paper. Fonoll s'encarregà, com a bon versaire, de recitar versos i poesies. I ho féu amb el punt de gosadia i humilitat necessàries per quedar bé sense passar per petulant. Amb un doll ben greu, Fonoll aportà el punt d'actualitat amb les seves poesies satíriques, com "Quin món de mones!", un exemple de versos directes sense més interpretacions que els dobles sentits amb què juga el poeta.

L'humor semàntic

Tant la Lloll com en Fonoll explotaren sens parar la riquesa de l'idioma quant a dobles sentits i jocs de paraules. En aquest sentit, Bertran semblà apropiat-se de l'humor verd d'alguns dels versos eròtics del seu marit. Ella feia, rere la màscara d'un dels seus personatges, riure a cor què vols amb grans frases sobre el sexe, mentre Fonoll era menys foll que de costum, o de com nosaltres l'esperàvem, i ens feia poesia de la natura i dels ocells, en lloc de donar-nos una mostra de la seva interessant i prolífica obra eròtica. Sabem, és obvi, que el públic d'ahir potser no hauria rebut de bon grat segons quins d'aquests versos, però l'artista no ha de renunciar a ser qui és per afalagar les orelles. Malgrat apassionar-s'hi, els poemes de paisatge i ornitològics no foren sinó simples excuses per fer quatre rimes fàcils sense cap ambició poètica a banda de l'autosatisfacció i els aplaudiments d'un públic poc exigent.

Ànimes entremaliades sense cap sentit darrer més transcendent que la defensa d'una llengua sotmesa a atacs constants des del poder judicial. La Lloll adaptà de nou "Paraules d'amor" de J.M.

Serrat per convertir-la, aprofitant les referències lingüístiques de la cançó, en "Paraules d'amor a la nostra llengua". Les versions foren constants. De fet, per Fonoll, també cantant -de veu càlida-, sembla que no tingui sentit deslligar la poesia de la lírica. En donà una mostra molt àmplia en recitar diverses poesies tot acompanyades del piano o tot cantant-les. La seva trajectòria parla per si sola. Un bon recitair, que aconseguí que els pèls se'ns ericessin molt més, però, amb poesies d'altres poetes que sens dubte l'han influït: les gràcies supremes que Agustí Bernaus extreu del doll de la llengua, amb "La font de Vilafant" com a exemple, i la candidesa quotidiana i narrativa d'un Sagarra a "La balada de Luard el mariner".

En definitiva, saviesa popular a còpia d'histories i monòlegs de la Llol, tot intercalant-hi versions musicals tot sovint sense substància, acompanyades de poesies casolanes de Fonoll, que no del Foll, amanides amb excel·lències d'altres poetes. Una tarda amb grans instants, potser massa espuris, i moltes rialles de la mà d'una parella molt 'calenta' que va refredar-se per no fer-la vessar.

El pianista Isaac Fonoll, genial al costat dels dos artistes i familiars. Foto: Francesc Morata Solé